

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 14 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

15417/23

COPS 547
POLMIL 303
EUMC 477
TRANS 505
UD 259

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	14 Νοεμβρίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	JOIN(2023) 37 final
Θέμα:	ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0 από τον Νοέμβριο του 2022 έως τον Οκτώβριο του 2023

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - JOIN(2023) 37 final.

συνημμ.: JOIN(2023) 37 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΑΤΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 13.11.2023
JOIN(2023) 37 final

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0 από
τον Νοέμβριο του 2022 έως τον Οκτώβριο του 2023**

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0 από τον
Νοέμβριο του 2022 έως τον Οκτώβριο του 2023

I — ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η στρατηγική πυξίδα για την ασφάλεια και την άμυνα¹ του Μαρτίου του 2022 επιβεβαίωσε ότι η ουσιαστική ενίσχυση της στρατιωτικής κινητικότητας είναι ζωτικής σημασίας για την ευρωπαϊκή ασφάλεια και άμυνα, ιδίως στο πλαίσιο του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Παρέχει στις δυνάμεις των κρατών μελών της ΕΕ τη δυνατότητα να αντιδρούν γρήγορα και στον βαθμό που απαιτείται σε κρίσεις που εκδηλώνονται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και πέραν αυτών, μεταξύ άλλων με την κατά το δυνατόν ταχεία και ομαλή μεταφορά στρατιωτικού υλικού. Σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα, το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0² παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη δημιουργία ενός άρτια συνδεδεμένου δικτύου στρατιωτικής κινητικότητας, με συντομότερους χρόνους αντίδρασης και ικανές, ασφαλείς, βιώσιμες και ανθεκτικές υποδομές και ικανότητες μεταφορών.
2. Η παρούσα πρώτη έκθεση προόδου σχετικά με το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0 αντικατοπτρίζει τις υπό εξέλιξη εργασίες των διαφόρων θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης για την υλοποίηση των δράσεων που έχουν προσδιοριστεί στους κύριους τομείς προτεραιότητας του σχεδίου δράσης. Περιλαμβάνει επίσης, όπου απαιτείται, την πρόοδο που σημειώθηκε στους διάφορους τομείς μετά την τελευταία έκθεση προόδου του σχεδίου δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα του 2018, η οποία υποβλήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021³.
3. Το σχέδιο δράσης παρέχει μια στρατηγική προσέγγιση που έχει ως στόχο την αποτελεσματική συμμετοχή ευρέος φάσματος ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ άλλων και στα κράτη μέλη. Κατ' αυτόν τον τρόπο διευκολύνεται η συνοχή και οι διασυνδέσεις μεταξύ των δραστηριοτήτων των κρατών μελών —μεταξύ άλλων μέσω των διαφόρων σχετικών έργων της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO), ιδίως όσον αφορά τη στρατιωτική κινητικότητα και τους κόμβους εφοδιαστικής⁴— και των αξόνων εργασίας σε επίπεδο ΕΕ σε όλο το φάσμα των θεμάτων. Όπως προβλέπεται στο σχέδιο δράσης, η πρώτη «ετήσια εκδήλωση» για τη στρατιωτική κινητικότητα πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2023, υπό την αιγίδα της σουηδικής προεδρίας του Συμβουλίου, και συμμετείχαν σε αυτήν εμπειρογνώμονες από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, από σχετικά έργα PESCO καθώς και εταίροι όπως το NATO.

II — ΠΟΛΥΤΡΟΠΙΚΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΜΒΟΙ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ

A. Χρηματοδότηση υποδομών μεταφορών διπλής χρήσης

4. Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027 περιλαμβάνει προϋπολογισμό ύψους 1,69 δισ. EUR για τη συγχρηματοδότηση υποδομών μεταφορών διπλής χρήσης μέσω του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη». Τον Σεπτέμβριο του 2021 η Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων έργων. Το αρχικό σχέδιο ήταν η Επιτροπή να

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/el/pdf>

² [Σχέδιο δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0.pdf \(europa.eu\)](#)

³ Κοινή έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα από τον Οκτώβριο του 2020 έως τον Σεπτέμβριο του 2021 [JOIN(2021) 26 final].

⁴ Δίκτυο κέντρων υλικοτεχνικής υποστήριξης στην Ευρώπη και υποστήριξης επιχειρήσεων.

- προκηρύσσει ετήσιες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων έργων με ενδεικτικούς προϋπολογισμούς ύψους 330 εκατ. EUR⁵.
5. Μετά την απρόκλητη επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η Επιτροπή ενίσχυσε σημαντικά τη στήριξή της στις υποδομές μεταφορών διπλής χρήσης για τη στρατιωτική κινητικότητα, επιταχύνοντας την αξιολόγηση των προτάσεων και καλύπτοντας εμπροσθοβαρώς τον διαθέσιμο προϋπολογισμό.
 6. Τον Μάιο του 2022 η Επιτροπή ενέκρινε 22 έργα με συνολική συγχρηματοδότηση από την ΕΕ ύψους 339 εκατ. EUR σε 15 κράτη μέλη σε όλους τους τρόπους μεταφοράς⁶.
 7. Η Επιτροπή προχώρησε στη δεύτερη πρόσκληση υποβολής προτάσεων, την οποία δημοσίευσε τον Μάιο του 2022, επίσης με ενδεικτικό προϋπολογισμό ύψους 330 εκατ. EUR. Τα κράτη μέλη ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση με αυξημένο ενδιαφέρον και το ζητούμενο ποσό συγχρηματοδότησης από την ΕΕ ανήλθε συνολικά σε 1,39 δισ. EUR, το οποίο ήταν τετραπλάσιο του διατεθέντος προϋπολογισμού. Λόγω της υψηλής ποιότητας των έργων και της επείγουσας ανάγκης ανταπόκρισης στο νέο γεωπολιτικό περιβάλλον, τον Νοέμβριο του 2022 η Επιτροπή επέλεξε 35 έργα με συνολική συγχρηματοδότηση από την ΕΕ⁷ ύψους 616 εκατ. EUR.
 8. Επομένως, βρίσκονται σε εξέλιξη συνολικά 57 έργα σε 18 κράτη μέλη, με συγχρηματοδότηση από την ΕΕ ύψους 944 εκατ. EUR. Το 35 % του ποσού αυτού διατίθεται για τις σιδηροδρομικές μεταφορές, το 28 % για τις οδικές μεταφορές, το 21 % για τους αερολιμένες και το 16 % για έργο θαλάσσιων υποδομών. Οι συνηθέστεροι τύποι συγχρηματοδοτούμενων έργων περιλαμβάνουν βελτιώσεις στη χωρητικότητα των σιδηροδρόμων (κυρίως για τη διασφάλιση της κυκλοφορίας αμαξοστοιχιών μήκους 740 m)· βελτιώσεις σε αυτοκινητόδρομους (ιδίως κοιλαδογέφυρες και οδογέφυρες) και βελτίωση της χωρητικότητας των αερολιμένων· αύξηση των δυνατοτήτων πολυτροπικής διακίνησης, καθώς και ενίσχυση της χωρητικότητας και της συνδεσιμότητας των λιμένων.
 9. Η τρίτη και τελική πρόσκληση υποβολής προτάσεων προκηρύχθηκε τον Μάιο του 2023 με προθεσμία υποβολής έργων τον Σεπτέμβριο του 2023, με στόχο να χρησιμοποιηθεί ο εναπομένον προϋπολογισμός ύψους περίπου 790 εκατ. EUR. Η τρίτη πρόσκληση προκάλεσε το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των κρατών μελών μέχρι στιγμής: 22 κράτη μέλη υπέβαλαν αίτηση με 112 έργα για συνολική αιτούμενη συγχρηματοδότηση από την ΕΕ ύψους 3,7 δισ. EUR, με τον δείκτη υπερπροσφοράς να φτάνει έτσι το 4,7. Η Επιτροπή αναμένεται να δημοσιεύσει την απόφαση ανάθεσης για την τρίτη πρόσκληση στις αρχές του 2024. Με την εκτέλεση της τρίτης πρόσκλησης, είναι πολύ πιθανό να εξαντληθεί ο συνολικός διαθέσιμος προϋπολογισμός για υποδομές μεταφορών διπλής χρήσης για τη στρατιωτική κινητικότητα στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

⁶ Commission Implementing Decision of 24.5.2022 on the selection of Military Mobility projects following the 2021 call for proposals for grants under the Connecting Europe Facility - Transport sector pursuant to Implementing Decision C(2021) 5763 [Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 2022, σχετικά με την επιλογή έργων στρατιωτικής κινητικότητας σε συνέχεια της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για επιχορηγήσεις του 2021 στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» — Τομέας μεταφορών, σύμφωνα με την εκτελεστική απόφαση C(2021) 5763] [C(2022) 3261 final].

⁷ Commission Implementing Decision of 11.4.2023 on the selection of Military Mobility projects following the 2022 call for proposals for grants under the Connecting Europe Facility - Transport sector pursuant to Implementing Decision C(2021) 5763 [Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 11ης Απριλίου 2023, σχετικά με την επιλογή έργων στρατιωτικής κινητικότητας σε συνέχεια της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για επιχορηγήσεις του 2022 στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» — Τομέας μεταφορών, σύμφωνα με την εκτελεστική απόφαση C(2021) 5763] [C(2023) 2298 final].

10. Τέλος, στη δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κατά την άτυπη σύνοδο που πραγματοποιήθηκε στη Γρανάδα τον Οκτώβριο του 2023, οι ηγέτες και οι ηγέτιδες της ΕΕ επιβεβαίωσαν εκ νέου την επικέντρωσή τους στη στρατιωτική κινητικότητα⁸.
11. Στις 15 Ιουνίου 2023 το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ενέκρινε τη «Στρατηγική πρωτοβουλία για την ευρωπαϊκή ασφάλεια+». Η πρωτοβουλία καθιστά διαθέσιμα περισσότερα κονδύλια για επενδύσεις στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας — έως 8 δισ. EUR κατά την τρέχουσα περίοδο πολυετών δημοσιονομικών προοπτικών 2021-2027 με ευρύτερο πεδίο εφαρμογής, συμπεριλαμβάνοντας ιδίως τη στρατιωτική κινητικότητα και τις κρίσιμες υποδομές ως πρόσθετους τομείς. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αναγνωρίζει το μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό περιβάλλον, το οποίο έχει οδηγήσει σε αυξημένες χρηματοδοτικές ανάγκες σε διάφορους τομείς που σχετίζονται με την ευρωπαϊκή ασφάλεια και τον τομέα της άμυνας, συμπεριλαμβανομένων των αλυσίδων εφοδιασμού του. Δεδομένης της φύσης των εν λόγω στοιχείων και επενδύσεων, το επόμενο βήμα θα είναι ο εντοπισμός πιθανών έργων. Βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη συζητήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να υποστηριχθεί ο τομέας αυτός.

B. Αναθεώρηση των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών

12. Η Επιτροπή υπέβαλε την πρότασή της για την αναθεώρηση του κανονισμού για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών στις 14 Δεκεμβρίου 2021⁹. Η πρόταση περιλαμβάνει δύο βασικές πυλές που θα διευκολύνουν τη στρατιωτική κινητικότητα εντός και εκτός της ΕΕ: πρώτον, ενισχύονται αρκετές απαιτήσεις που αφορούν τις υποδομές μεταφορών, ιδίως για τις σιδηροδρομικές μεταφορές· και δεύτερον, οι επικαιροποιημένοι χάρτες σε ορισμένες περιπτώσεις αντικατοπτρίζουν επίσης τις στρατιωτικές ανάγκες. Στις 27 Ιουλίου 2022 η Επιτροπή υπέβαλε τροποποιημένη πρόταση που αντικατοπτρίζει τη μεταβολή της γεωπολιτικής κατάστασης¹⁰.
13. Η διαδικασία αναθεώρησης των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών υπόκειται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία, πράγμα που σημαίνει ότι το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο πρέπει να συμφωνήσουν επί του τελικού κειμένου του κανονισμού που βασίζεται στην πρόταση της Επιτροπής. Το Συμβούλιο συμφώνησε σχετικά με τη γενική προσέγγιση στις 5 Δεκεμβρίου 2022¹¹. Εν τω μεταξύ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε την έκθεσή του και την εντολή διαπραγμάτευσης στις 13 Απριλίου 2023¹². Περιέχει πρόταση για την προσθήκη του νέου άρθρου 47α σχετικά με τη στρατιωτική κινητικότητα. Ειδικότερα, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες στρατιωτικής κινητικότητας κατά την κατασκευή ή την αναβάθμιση υποδομών στο διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών¹³. Επιπλέον, το νέο άρθρο θα δεσμεύσει την Επιτροπή να εκπονήσει μελέτη σχετικά με τις επείγουσες και μεγάλης κλίμακας στρατιωτικές μετακινήσεις¹⁴.

⁸ Δήλωση της Γρανάδας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 6 Οκτωβρίου 2023,

<https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2023/10/06/granada-declaration/>

⁹ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών [COM(2021) 812 final].

¹⁰ Τροποποιημένη πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 913/2010 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 [COM(2022) 384 final].

¹¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15058-2022-INIT/el/pdf>

¹² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0147_EL.html#_section1

¹³ «1. Κατά την κατασκευή ή την αναβάθμιση υποδομών του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, τα κράτη μέλη αξιολογούν κατά πόσο είναι αναγκαίο, χρήσιμο και εφικτό να υπερβούν τις απαιτήσεις που ορίζονται στο κεφάλαιο III, προκειμένου να προσαρμόσουν τις υποδομές στο βάρος, το μέγεθος ή την κλίμακα που συνεπάγεται η μεταφορά στρατευμάτων και υλικού για στρατιωτικούς σκοπούς.»

¹⁴ «2. Έως τις ... [ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού], η Επιτροπή διενεργεί μελέτη για τον προσδιορισμό των δυνατοτήτων για επείγουσες και μεγάλης κλίμακας μετακινήσεις σε ολόκληρη την

14. Μέχρι σήμερα, έχουν διεξαχθεί τέσσερις πολιτικοί τριμερείς διάλογοι από το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή με την προσδοκία ότι οι διαπραγματεύσεις θα μπορέσουν να ολοκληρωθούν από την ισπανική προεδρία του Συμβουλίου έως το τέλος του 2023 και ότι ο κανονισμός θα μπορούσε να αρχίσει να ισχύει την άνοιξη του 2024.

Γ. Στρατιωτικές απαιτήσεις

15. Με σκοπό την περαιτέρω ευθυγράμμιση των προτύπων του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και του στρατιωτικού δικτύου μεταφορών της ΕΕ, στις 23 Οκτωβρίου 2023 το Συμβούλιο ενέκρινε τις αναθεωρημένες στρατιωτικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένου του παραρτήματος II «Πολυτροπικοί διάδρομοι μεταφορών». Η διαδικασία αναθεώρησης περιλάμβανε επίσης διαβουλεύσεις με το NATO. Το διευρυμένο πεδίο εφαρμογής των στρατιωτικών απαιτήσεων περιλαμβάνει κόμβους εφοδιαστικής, υποδομές αλυσίδας εφοδιασμού καυσίμων, διδάγματα που αντλήθηκαν όσον αφορά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και στρατιωτικά κριτήρια για την αξιολόγηση των προτάσεων έργων υποδομών διπλής χρήσης.
16. Το νέο παράρτημα για τις υποδομές αλυσίδας εφοδιασμού καυσίμων¹⁵ περιγράφει τις τεχνικές προδιαγραφές για τα συστήματα, τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό καυσίμων, ώστε να διασφαλίζεται ότι είναι σε θέση να υποστηρίξουν αποτελεσματικά στρατιωτικές μετακινήσεις μεγάλης κλίμακας, διατηρώντας παράλληλα τη διαλειτουργικότητα με στρατηγικούς εταίρους, όπως το NATO. Περιέχει τις ίδιες απαιτήσεις με τα πρότυπα που χρησιμοποιεί το NATO, τα οποία κοινοποιήθηκαν στο Στρατιωτικό Επιτελείο της ΕΕ (ΣΕΕΕ)¹⁶. Το εν λόγω παράρτημα, το οποίο καθίσταται μέρος των στρατιωτικών απαιτήσεων, παρέχει τη δυνατότητα πιθανής μελλοντικής συγχρηματοδότησης έργων υποδομών αλυσίδας εφοδιασμού καυσίμων διπλής χρήσης στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», ώστε να δοθούν κίνητρα στα κράτη μέλη να επενδύσουν στις υποδομές της αλυσίδας εφοδιασμού καυσίμων τους.

Δ. Μακροπρόθεσμος σχεδιασμός υποδομών για επείγουσες και μεγάλης κλίμακας μετακινήσεις στρατιωτικών δυνάμεων

17. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), συμπεριλαμβανομένου του ΣΕΕΕ, διαβίβασαν στα κράτη μέλη επεξηγηματικό σημείωμα σχετικά με τη μεθοδολογία προσέγγισης και το χρονοδιάγραμμα μελέτης για τον εντοπισμό δυνατοτήτων επείγουσών και μεγάλης κλίμακας μετακινήσεων με σκοπό τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των καυσίμων, μακροπρόθεσμου σχεδιασμού υποδομών και βέλτιστης χρήσης των υποδομών αυτών. Οι εργασίες για τη μελέτη έχουν ξεκινήσει και αναμένεται να ολοκληρωθούν έως την άνοιξη του 2024. Το πρώτο στάδιο, που ξεκίνησε τον Ιούλιο του τρέχοντος έτους και βρίσκεται επί του παρόντος σε εξέλιξη σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα προσδιορίσει τους κύριους διαδρόμους για επείγουσες και μεγάλης κλίμακας μετακινήσεις στρατιωτικού προσωπικού και υλικού σε περίπτωση σύγκρουσης ή στο πλαίσιο στρατιωτικών ασκήσεων. Το

Ένωση, μεταξύ άλλων μέσω στρατηγικών διαδρομών, με σκοπό να βελτιωθεί η διπλή χρήση των υποδομών του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών. Η μελέτη παρέχει στοιχεία για τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό υποδομών για σκοπούς κινητικότητας διπλής χρήσης. Κατά τη διενέργεια της μελέτης αυτής, η Επιτροπή διαβουλεύεται με τα κράτη μέλη.»

¹⁵ Βλ. «Στρατιωτικές απαιτήσεις για τη στρατιωτική κινητικότητα εντός και εκτός της ΕΕ», ST 10440/23, παράρτημα XI, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της ΕΕ στις 23 Οκτωβρίου 2023 (προς καθορισμό).

¹⁶ Έγγραφο με τίτλο «NATO Technical Criteria and Standards for Pol Facilities» (Τεχνικά κριτήρια και πρότυπα του NATO για τις εγκαταστάσεις πετρελαίων ελαίων και λιπαντικών), «AC/4-N(2017) 0002 (INV)», της 19ης Ιανουαρίου 2017, όπως τροποποιήθηκε στις 9 Ιουνίου 2023.

δεύτερο στάδιο θα είναι ο εντοπισμός των κενών στις υποδομές στους κύριους διαδρόμους που ορίζονται ως προτεραιότητα για στρατιωτικές μετακινήσεις. Στο τρίτο στάδιο, θα πρέπει να προσδιοριστούν δράσεις για τον μετριασμό των ελλείψεων και τη διασφάλιση της ομαλής μετακίνησης του στρατιωτικού προσωπικού και του στρατιωτικού υλικού. Με γενικό στόχο την καλύτερη ιεράρχηση των αναγκών επενδύσεων που προωθούν επείγουσες και μεγάλης κλίμακας στρατιωτικές μετακινήσεις, η μελέτη υποστηρίζει τον στόχο της δημιουργίας ενός καλά δομημένου δικτύου, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας μεταφοράς και αποθήκευσης επικίνδυνων εμπορευμάτων και της διαθεσιμότητας καυσίμων στις σωστές ποσότητες.

18. Οι εργασίες αυτές θα αυξήσουν τις συνέργειες μεταξύ της πολιτικής ΔΕΔ-Μ και της στρατιωτικής κινητικότητας της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα χρησιμοποιηθούν περιορισμένοι πόροι με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο. Οι δράσεις που προσδιορίστηκαν για τον μετριασμό των ελλείψεων και την ενίσχυση της στρατιωτικής κινητικότητας θα αποτελέσουν σημαντικά στοιχεία για τη μελλοντική συγχρηματοδότηση στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», καθώς και για τις εθνικές επενδυτικές προτεραιότητες των κρατών μελών. Η ανάλυση θα χρησιμεύσει επίσης ως βάση ώστε η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να προσδιορίσει, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, έργα διπλής χρήσης με υψηλή προστιθέμενη αξία για την άμυνα.
19. Θα δώσει επίσης στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να συντονίσουν καλύτερα τον σχεδιασμό τους με άλλα κράτη μέλη, ώστε να διασφαλιστεί η ίδια ποιότητα υποδομών σε ολόκληρο τον διάδρομο που εκτείνεται σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Θα οδηγήσει επίσης σε καλύτερο συντονισμό μεταξύ των υπουργείων Άμυνας και των υπουργείων Υποδομών των κρατών μελών. Επιπλέον, η ανάλυση θα συμβάλει στη στενότερη συνεργασία και στον συγχρονισμό μεταξύ των κρατών μελών κατά την πραγματοποίηση επενδύσεων σε υποδομές, προωθώντας έτσι την καλύτερη συνδεσιμότητα για τη διαχείριση στρατιωτικών μετακινήσεων μεγάλης κλίμακας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ε. Πρόσβαση στον εναέριο χώρο και υπηρεσίες αεροναυτιλίας (SES και SESAR)

20. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EOA) και οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής συνέχισαν τη συνεργασία τους για την εξασφάλιση της πρόσβασης στον εναέριο χώρο και στις υπηρεσίες αεροναυτιλίας για την πολιτική και στρατιωτική αεροπορία στο πλαίσιο του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού (SES) και του σχετικού σχεδίου εκσυγχρονισμού της διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας (SESAR). Οποιαδήποτε έλλειψη διαλειτουργικότητας μεταξύ στρατιωτικών και μη στρατιωτικών συστημάτων μπορεί να δημιουργήσει κινδύνους για τον στρατό όσον αφορά την πρόσβαση στον εναέριο χώρο και τη χρήση υπηρεσιών πλοήγησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό μπορεί επίσης να αποτελέσει πρόκληση, ιδίως όταν ο στρατός παρέχει υπηρεσίες σε μη στρατιωτικούς χρήστες. Η συμπερίληψη της διαχείρισης της αεροπορίας και της εναέριας κυκλοφορίας στην πρωτοβουλία για τη στρατιωτική κινητικότητα, όπως αντικατοπτρίζεται στην τελευταία επικαιροποίηση των στρατιωτικών απαιτήσεων¹⁷, αποτελεί αναγνώριση της σημασίας τους για την κάλυψη των κενών διαλειτουργικότητας. Με την επιφύλαξη μελλοντικής επικαιροποίησης του εκτελεστικού κανονισμού για τις απαιτήσεις διπλής χρήσης¹⁸, αυτό θα επιτρέψει στο μέλλον στην κοινότητα των στρατιωτικών αερομεταφορών να συμμετέχει στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τη στρατιωτική κινητικότητα στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη». Επιπλέον, η αυξανόμενη σημασία του εξοπλισμού διπλής χρήσης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον ρόλο του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ασφάλεια της Αεροπορίας (EASA) ως αρχής πολιτικής πιστοποίησης.

¹⁷ Αναθεωρημένο παράρτημα II των στρατιωτικών απαιτήσεων για τη στρατιωτική κινητικότητα εντός και εκτός της ΕΕ (ST 11373/19) της 27ης Μαρτίου 2023.

¹⁸ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1328 της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 2021, σχετικά με τον καθορισμό των απαιτήσεων για τις υποδομές που εφαρμόζονται σε ορισμένες κατηγορίες δράσεων υποδομών διπλής χρήσης δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (C/2021/5859) (ΕΕ L 288 της 11.8.2021, σ. 37).

III — ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

A. Άδειες διασυνοριακής μετακίνησης

21. Το πρόγραμμα κατηγορίας A του ΕΟΑ με τίτλο «Βελτιστοποίηση των διαδικασιών άδειας διασυνοριακής μετακίνησης στην Ευρώπη» εναρμονίζει και απλουστεύει τις διαδικασίες και αναπτύσσει λύσεις εντός των εδαφών, των εναέριων χώρων και των εσωτερικών υδάτων των συνεισφερόντων κρατών μελών. Στις 12 Σεπτεμβρίου 2023 η Δανία έγινε η τελευταία χώρα που υπέγραψε τις δύο τεχνικές συμφωνίες: η μία αφορά τον τομέα των χερσαίων μετακινήσεων και η άλλη τον τομέα των αεροπορικών μετακινήσεων. Ως εκ τούτου, οι τεχνικές συμφωνίες για τους τομείς των χερσαίων και των αεροπορικών μετακινήσεων έχουν πλέον υπογραφεί από 25 συνεισφέροντα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Νορβηγίας. Επί του παρόντος, τα συνεισφέροντα κράτη μέλη αναπτύσσουν, με την υποστήριξη του ΕΟΑ, τεχνική συμφωνία που θα αφορά τις θαλάσσιες μετακινήσεις, ενώ η διαδικασία υπογραφής αναμένεται να ξεκινήσει στις αρχές του 2024.
22. Για τη στήριξη της εφαρμογής των υπογεγραμμένων τεχνικών συμφωνιών, ο ΕΟΑ ανέπτυξε έναν πίνακα παρακολούθησης της εφαρμογής (IMM) που επιτρέπει την παρακολούθηση της προόδου της υλοποίησης των διαφόρων δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των συμφωνιών. Επιπλέον, ένα δίκτυο εθνικών σημείων επαφής για τη στρατιωτική κινητικότητα θα παρέχει πολύτιμες παρατηρήσεις από τα κράτη μέλη ενόψει μελλοντικών τροποποιήσεων. Ο ΕΟΑ θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη της ΕΕ για τη διοργάνωση άσκησης επί χάρτου ή εργαστηρίου που θα διευκολύνει την πλήρη εφαρμογή των τεχνικών συμφωνιών και θα θέσει επίσης σε δοκιμή το υπόδειγμα ετήσιας άδειας για τις τεχνικές συμφωνίες χερσαίων μετακινήσεων.
23. Για να διερευνηθούν οι δυνατότητες συνδυασμού των έργων της PESCO «Στρατιωτική Κινητικότητα» και «Δίκτυο κέντρων υλικοτεχνικής υποστήριξης», ο ΕΟΑ διοργάνωσε μια πρώτη συνεδρίαση με τα συντονιστικά κράτη μέλη στις 5 Ιουλίου 2023. Με βάση τα αποτελέσματα της συνεδρίασης, ο ΕΟΑ θα διερευνήσει περαιτέρω τις δυνατότητες από κοινού με τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Επιπλέον, συμφωνήθηκε να διασφαλιστεί η αμοιβαία συμμετοχή των έργων στις αντίστοιχες συνεδριάσεις τους με στόχο την προώθηση των συνεργειών και του συντονισμού.

B. Ψηφιοποίηση των διαδικασιών εφοδιαστικής

24. Το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας για το 2021 συμπεριέλαβε πρόταση για την ανάπτυξη ψηφιακού συστήματος για την ταχεία και ασφαλή ανταλλαγή πληροφοριών αναφορικά με τη στρατιωτική κινητικότητα (στο εξής: SDMMMS). Η Επιτροπή ανακοίνωσε τον επιτυχόντα ανάδοχο στις 21 Ιουλίου 2022: πρόκειται για κοινοπραξία υπό την ηγεσία της Εσθονίας, η οποία αποτελείται από εταιρείες από 9 κράτη μέλη¹⁹ συν τη Νορβηγία και θα λάβει χρηματοδότηση άνω των 9 εκατ. EUR για την ανάπτυξη του ψηφιακού συστήματος. Η συμφωνία επιχορήγησης υπεγράφη στα τέλη Δεκεμβρίου του 2022 και τον Ιανουάριο του 2023 πραγματοποιήθηκε η πρώτη εναρκτήρια συνεδρίαση. Η συνολική διάρκεια του έργου είναι 30 μήνες και, επομένως, το ψηφιακό σύστημα για την ασφαλή και ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη στρατιωτική κινητικότητα αναμένεται να είναι διαθέσιμο έως τα μέσα του 2025. Το εν λόγω ψηφιακό σύστημα θα διευκολύνει την άμεση και ασφαλή ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κυβερνήσεων που συμμετέχουν όταν ζητούν και εγκρίνουν οποιαδήποτε στρατιωτική μετακίνηση.
25. Κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους ο κύριος στόχος του έργου SDMMMS ήταν η δημιουργία της οργανωτικής δομής και η πλήρης ενσωμάτωση όλων των ενδιαφερόμενων μερών στο έργο. Έως

¹⁹ Λιθουανία, Γερμανία, Εσθονία, Βουλγαρία, Πολωνία, Λουξεμβούργο, Ρουμανία, Τσεχική Δημοκρατία, Λετονία.

τα τέλη του πρώτου έτους του έργου, ο στόχος είναι να συμφωνηθούν όλες οι λειτουργικές και μη λειτουργικές απαιτήσεις για τον καθορισμό των λεπτομερών στόχων και σχεδίων για τη φάση υλοποίησης του έργου. Επιπλέον, θα καθοριστούν τα λειτουργικά οφέλη και θα εκπονηθεί ο προγραμματισμός δαπανών, προκειμένου να αξιολογηθούν καλύτερα οι αλλαγές που θα εισαχθούν στο σύστημα. Όλα αυτά αποτελούν σημαντική βάση για την επικείμενη ανάπτυξη ολόκληρου του συστήματος.

Γ. Τελωνεία

26. Από κοινού με την Επιτροπή και τα συνεισφέροντα κράτη μέλη, ο ΕΟΑ εργάζεται για την αναθεώρηση της «εκτίμησης των αναγκών, των οφελών και των κινδύνων για την ανάπτυξη ενός στρατιωτικού τελωνειακού συστήματος», η οποία θα αποτελέσει τη βάση για όλες τις περαιτέρω προσπάθειες. Παράλληλα, η Επιτροπή αναμένει τα πρώτα απτά αποτελέσματα του έργου SDMMMS πριν ξεκινήσει με την προετοιμασία των νομικών τροποποιήσεων της τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ. Με τις νομικές τροποποιήσεις θα διασφαλιστούν η ύπαρξη νομικού πλαισίου που καλύπτει τη χρήση του συστήματος από τα κράτη μέλη και η ευθυγράμμιση του συστήματος με τα τελωνειακά καθεστώτα που ορίζονται στην ενωσιακή τελωνειακή νομοθεσία.

Δ. Βελτίωση της εφοδιαστικής

27. Με στόχο τη διαμόρφωση σχεδίου για ένα πανενωσιακό πληροφοριακό δίκτυο εφοδιαστικής, ώστε να καταστεί δυνατή η ανταλλαγή δεδομένων εφοδιαστικής μεταξύ διαφόρων συμμετεχόντων, ο ΕΟΑ παρουσίασε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2023 τα πορίσματα μελέτης στην οποία χαρτογραφήθηκαν τα εθνικά πληροφοριακά συστήματα εφοδιαστικής και το λογισμικό σχεδιασμού πόρων της επιχείρησης (ERP), συμπεριλαμβανομένων των εθνικών ικανοτήτων εντοπισμού και παρακολούθησης και άλλων εφαρμογών ΤΠ, όπως οι υπηρεσίες λειτουργικής περιοχής υλικοτεχνικής υποστήριξης του NATO (LOGFAS). Τα πορίσματα της μελέτης θα χρησιμεύσουν ως βάση για μια δεύτερη μελέτη, στόχος της οποίας είναι η παροχή ιδεών για τη δημιουργία ενός ομοσπονδοποιημένου δικτύου επικοινωνίας για υλικοτεχνικά θέματα.
28. Όσον αφορά τη χρήση προσθετικής κατασκευής —κοινώς γνωστή ως εκτύπωση 3D στο πλαίσιο της στρατιωτικής εφοδιαστικής — το πρόσφατο έργο κατηγορίας Β του ΕΟΑ «Προσθετική κατασκευή για υλικοτεχνική υποστήριξη» αποσκοπεί στην κατάρτιση και στον καθορισμό κοινών προτύπων με σκοπό την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας. Προς υποστήριξη των εν λόγω δραστηριοτήτων, ο ΕΟΑ διεξήγαγε διάφορες μελέτες που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια του 2023. Στο πλαίσιο αυτό, μία από τις μελέτες παρείχε κατευθυντήριες γραμμές, από νομική άποψη, για τη χρήση λύσεων προσθετικής κατασκευής από τις ένοπλες δυνάμεις σε διάφορα στρατιωτικά σενάρια.

IV — ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

Α. Ικανότητες στρατηγικών μεταφορών

29. Σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα²⁰, τα κράτη μέλη της ΕΕ συμφώνησαν να ενισχύσουν τη συνεργασία και τον συντονισμό στον τομέα των αερομεταφορών αναπτύσσοντας την ικανότητα από κοινού ανάληψης επιχειρήσεων αεροπορικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των καθηκόντων αεροπορικής υποστήριξης, διάσωσης και εκκένωσης, επιτήρησης και αρωγής σε καταστροφές. Για να διευκολυνθεί η συντονισμένη χρήση των στρατιωτικών αεροπορικών μέσων

²⁰ Στρατηγική πυξίδα για την ασφάλεια και την άμυνα — Για μια Ευρωπαϊκή Ένωση που προστατεύει τους πολίτες, τις αξίες και τα συμφέροντά της και συμβάλλει στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, ST 7371/22, 21 Μαρτίου 2022.

για τη στήριξη των αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ, τα κράτη μέλη της ΕΕ προτίθενται επίσης να ενισχύσουν τη συνεργασία και την εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και πολυμερών δομών και πρωτοβουλιών στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών, όπως το Ευρωπαϊκό Επιτελείο Εναερίων Μεταφορών (ΕΕΕΜ). Στο πλαίσιο αυτό, το ΣΕΕΕ και τα συμμετέχοντα κράτη του ΕΕΕΜ²¹ υπέγραψαν τεχνική συμφωνία στις 28 Ιουνίου 2023. Η εν λόγω τεχνική συμφωνία τυποποιεί τις διαδικασίες για τη διευκόλυνση της πρόσβασης του ΣΕΕΕ στις υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών του ΕΕΕΜ προς όφελος των στρατιωτικών αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ της ΕΕ για τη στρατηγική αεροϊατρική εκκένωση και τις αεροπορικές μεταφορές. Σε επείγουσες περιπτώσεις, άλλοι φορείς της ΕΕ, π.χ. η Μη Στρατιωτική Δυνατότητα Σχεδιασμού και Διεξαγωγής Επιχειρήσεων για μη στρατιωτικές αποστολές ΚΠΑΑ και το Κέντρο Αντιμετώπισης Κρίσεων σε περίπτωση κρίσης σε επίπεδο προξενικών υπηρεσιών, θα μπορούσαν επίσης να επωφεληθούν από τις διαδικασίες αυτές. Τα επτά κράτη του ΕΕΕΜ έθεσαν ισοδύναμες ώρες πτήσης στη διάθεση του Στρατιωτικού Επιτελείου της ΕΕ, δωρεάν και σε εθελοντική βάση, προκειμένου οι διαδικασίες αυτές να τεθούν σε δοκιμή για ένα έτος.

Η συνεργασία μεταξύ του ΣΕΕΕ και του ΕΕΕΜ θα αποτελέσει το πρώτο βήμα για στενότερη συνεργασία μεταξύ των δύο οντοτήτων. Επιπλέον, η εν λόγω τεχνική συμφωνία μπορεί να αποτελέσει πρότυπο για άλλα έργα και πρωτοβουλίες, όπως η διευκόλυνση της ανάπτυξης για την ικανότητα ταχείας ανάπτυξης της ΕΕ²².

30. Συνεχίστηκαν οι εργασίες στο πλαίσιο του ΕΟΑ για την ανάπτυξη των αναγκαίων ικανοτήτων θαλάσσιων, αεροπορικών και εναερίων μεταφορών, σύμφωνα με την έκθεση του 2020 σχετικά με τη συντονισμένη ετήσια επισκόπηση για την άμυνα και σε συνδυασμό με σχετικά έργα της PESCO. Στο πλαίσιο του έργου «Μελλοντικό τακτικό αεροσκάφος μεταφοράς φορτίου μεσαίου μεγέθους» εκπονείται έγγραφο καθοδήγησης για τη βιομηχανική ανάπτυξη, καθώς και μελέτη που θα χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας για το 2022. Στο πλαίσιο του έργου «Στρατηγικές αεροπορικές μεταφορές υπερμεγέθους φορτίου» περιγράφονται οι κοινές απαιτήσεις υψηλού επιπέδου, ενώ η πρόσκληση για την εκπόνηση μελέτης στον τομέα αυτόν στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας για το 2023 είναι ανοικτή για την υποβολή προτάσεων έργων. Το έργο για το μεσαίο ελικόπτερο επόμενης γενιάς ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2023 και επί του παρόντος συγκεντρώνει τις συνεισφορές των κρατών μελών για τα μελλοντικά τους σχέδια σχετικά με τα ελικόπτερα, τόσο όσον αφορά την αναβάθμιση των υφιστάμενων στόλων όσο και την ανάπτυξη νέων πλατφορμών.
31. Όσον αφορά τη στρατιωτική ανάγκη για εξειδικευμένες σιδηροδρομικές μεταφορές, μια συνεργατική προσπάθεια μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, της Επιτροπής και του ΕΟΑ είχε ως αποτέλεσμα να συμπεριληφθούν στην πρόταση κανονισμού για τη χρήση της χωρητικότητας της σιδηροδρομικής υποδομής²³ διατάξεις που παρέχουν τη δυνατότητα ιεράρχησης των στρατιωτικών μετακινήσεων υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Επιπλέον, ο ΕΟΑ θα δρομολογήσει σύντομα μελέτη σχετικά με τη σιδηροδρομική ικανότητα της ΕΕ, προκειμένου να παράσχει επισκόπηση της υφιστάμενης χωρητικότητας των εθνικών και εμπορικών σιδηροδρομικών πόρων που χρησιμοποιούνται από τον στρατό, με στόχο τον καθορισμό πιθανών απαιτήσεων για εξειδικευμένα μέσα σιδηροδρομικών μεταφορών και σιδηροδρομικές υποδομές για στρατιωτική χρήση.

Β. Προστασία από κινδύνους που αφορούν την ασφάλεια

²¹ BE, DE, ES, FR, IT, LU και NL.

²² Η ΕΕ αναπτύσσει την ικανότητα ταχείας ανάπτυξης (EU RDC) η οποία περιλαμβάνει έως και 5 000 στρατιώτες. Αυτή η ικανότητα ταχείας ανάπτυξης της ΕΕ θα είναι ένα ισχυρό, ευέλικτο και κλιμακούμενο στρατιωτικό μέσο που θα συμπληρώνει την ευρεία εργαλειοθήκη της ΕΕ για τη διαχείριση κρίσεων.

²³ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη χρήση της χωρητικότητας της σιδηροδρομικής υποδομής στον ενιαίο ευρωπαϊκό σιδηροδρομικό χώρο, την τροποποίηση της οδηγίας 2012/34/ΕΕ και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 913/2010 [COM(2023) 443 final].

32. Κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου²⁴, η Επιτροπή, η ομάδα συνεργασίας σχετικά με την ασφάλεια των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών (NIS) και η ΕΥΕΔ αναπτύσσουν σενάρια κινδύνου για την κυβερνοασφάλεια. Αρχικά δίνεται έμφαση στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και της ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, άλλοι κρίσιμοι τομείς, όπως οι μεταφορές, θα αξιολογηθούν σε μελλοντικές εκδόσεις της άσκησης. Ένα ανθεκτικό και ισχυρό δίκτυο κοινοχρησίας δεδομένων με υψηλό επίπεδο κυβερνοασφάλειας είναι απαραίτητο για τη στήριξη της αποτελεσματικής ανταλλαγής ψηφιακών δεδομένων μεταξύ των σχετικών μη στρατιωτικών και στρατιωτικών ενδιαφερόμενων μερών και φορέων εκμετάλλευσης. Ένα τέτοιο δίκτυο θα μπορούσε να αξιοποιήσει υποδομές της ΕΕ, όπως το ενωσιακό πρόγραμμα ασφαλούς συνδεσιμότητας (IRIS²).
33. Τον Ιανουάριο του 2023 άρχισε να ισχύει η οδηγία για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων (CER)²⁵. Παρότι η άμυνα δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της, η εν λόγω οδηγία θα ενισχύσει τη φυσική ανθεκτικότητα των οντοτήτων που διαχειρίζονται κρίσιμες υποδομές σε 11 τομείς, συμπεριλαμβανομένων των οδικών, σιδηροδρομικών, αεροπορικών και θαλάσσιων μεταφορών. Επομένως, συμβάλλει στη διασφάλιση της παροχής βασικών υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών οι οποίες είναι απαραίτητες και για τη στρατιωτική κινητικότητα. Βασικός πυλώνας του νέου πλαισίου για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων είναι η ομάδα για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων, στην οποία εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και οι υπηρεσίες της Επιτροπής συζητούν, μεταξύ άλλων, τις απειλές κατά των κρίσιμων υποδομών. Ως απάντηση στην αυξημένη απειλή δολιοφθοράς σε σχέση με τον ρωσικό πόλεμο κατά της Ουκρανίας, το Συμβούλιο εξέδωσε επιπλέον σύσταση σχετικά με μια συντονισμένη προσέγγιση με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κρίσιμων υποδομών τον Δεκέμβριο του 2022²⁶. Οι μεταφορές έχουν προσδιοριστεί ως ένας από τους τέσσερις βασικούς τομείς τους οποίους εξετάζει η σύσταση.
34. Τον Ιούνιο του 2023 ο ΕΟΑ και οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής παρουσίασαν τα αποτελέσματα ερευνητικής μελέτης που αξιολογεί τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις κρίσιμες ενεργειακές υποδομές που σχετίζονται με την άμυνα²⁷, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών. Στο πλαίσιο του φόρουμ διαβούλευσης για τη βιώσιμη ενέργεια στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας, συνεχίστηκαν οι εργασίες για τη διερεύνηση τρόπων αύξησης της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις μεταφορές, μεταξύ άλλων, για παράδειγμα, με την ανάλυση των στρατιωτικών απαιτήσεων όσον αφορά λύσεις με βάση το υδρογόνο για βαρέα στρατιωτικά οχήματα εφοδιαστικής και υποδομές. Επιπλέον, τον Μάιο του 2023, ο ΕΟΑ και οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής διοργάνωσαν άσκηση επί χάρτου για την αξιολόγηση του αντίκτυπου που θα έχουν η κλιματική αλλαγή και η μετάβαση στην πράσινη ενέργεια στην ανθεκτικότητα και στην ενεργειακή ασφάλεια των κρίσιμων ενεργειακών υποδομών που σχετίζονται με την άμυνα, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών υποδομών μεταφορών και των ικανοτήτων των κρατών μελών.
35. Ο ΕΟΑ επισημαίνει συνεχώς την ανάγκη για ένα ανθεκτικό και ισχυρό δίκτυο κοινοχρησίας δεδομένων με υψηλό επίπεδο κυβερνοασφάλειας για τη στήριξη της αποτελεσματικής ανταλλαγής ψηφιακών δεδομένων μεταξύ των σχετικών μη στρατιωτικών και στρατιωτικών ενδιαφερόμενων μερών και φορέων εκμετάλλευσης.

²⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη διαμόρφωση της στάσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον κυβερνοχώρο, ST 9364/22, 23 Μαΐου 2022.

²⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων.

²⁶ Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με συντονισμένη προσέγγιση σε επίπεδο Ένωσης με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κρίσιμων υποδομών.

²⁷ <https://eda.europa.eu/publications-and-data/impacts-of-climate-change-on-defence-related-critical-energy-infrastructure>

36. Σύμφωνα με την κοινή ανακοίνωση σχετικά με μια νέα προοπτική όσον αφορά τη σχέση κλίματος και ασφάλειας, που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2023²⁸, η ΕΥΕΔ, οι υπηρεσίες της Επιτροπής και ο ΕΟΑ θα αναλύσουν τρόπους για τη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα στις στρατιωτικές μεταφορές, προωθώντας την υιοθέτηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συναφών τεχνολογιών.

V — ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ

A. EE–NATO

37. Η τρίτη κοινή δήλωση EE–NATO, που υπεγράφη στις 10 Ιανουαρίου 2023 στις Βρυξέλλες²⁹, αναγνωρίζει τα αποτελέσματα που έχουν επιτύχει η ΕΕ και το NATO όσον αφορά τη στρατιωτική κινητικότητα. Στο πλαίσιο του διαρθρωμένου διαλόγου EE–NATO συνεχίζεται η τακτική σύγκληση συνεδριάσεων με σκοπό να έρθει σε επαφή όλο το αρμόδιο προσωπικό των δύο οργανισμών. Αυτό έχει αποδειχθεί ότι συνιστά αποτελεσματικό πλαίσιο για την παρουσίαση του νέου σχεδίου δράσης της ΕΕ και τη συζήτηση σχετικά με συναφείς τομείς περαιτέρω συνεργασίας, με σκοπό τη διασφάλιση της συνοχής και της αμοιβαίας ενίσχυσης. Πραγματοποιήθηκαν διεξοδικές ανταλλαγές σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, ιδίως με έμφαση στην κυβερνοανθεκτικότητα και στις υποδομές μεταφορών, επιτρέποντας σε κάθε πλευρά να κατανοήσει καλύτερα τις αντίστοιχες προτεραιότητές της. Επιπλέον, εκπρόσωποι του NATO συμμετείχαν στην πρώτη ετήσια εκδήλωση για τη στρατιωτική κινητικότητα τον Ιούνιο του 2023 και η Διακλαδική Διοίκηση Υποστήριξης και Διευκόλυνσης του NATO συμμετέχει σε σχετικές συνεδριάσεις του έργου της PESCO για τη στρατιωτική κινητικότητα σε άτυπη βάση.
38. Η συμμετοχή συμμάχων του NATO που δεν είναι μέλη της ΕΕ σε σχετικά έργα της PESCO εξακολουθεί να παρέχει προστιθέμενη αξία, μεταξύ άλλων από διατλαντική σκοπιά και σε επίπεδο EE–NATO. Πέραν των Ηνωμένων Πολιτειών, του Καναδά και της Νορβηγίας, το Συμβούλιο ενέκρινε την πρόσκληση του Ηνωμένου Βασιλείου να συμμετάσχει στο έργο της PESCO για τη στρατιωτική κινητικότητα τον Νοέμβριο του 2022. Η σύναψη της διοικητικής ρύθμισης με το έργο βρίσκεται στο τελικό της στάδιο. Επιπλέον, τον Μάρτιο του 2023 το Συμβούλιο συμφώνησε να καλέσει τον Καναδά να προσχωρήσει στους κόμβους εφοδιαστικής του δικτύου έργων της PESCO. Η διοικητική ρύθμιση για τη συμμετοχή του Καναδά βρίσκεται επίσης στο τελικό στάδιο της συμφωνίας. Εκπρόσωποι αυτών των εταίρων έχουν ήδη κληθεί να συμμετάσχουν στις συνεδριάσεις των αντίστοιχων έργων εν αναμονή της οριστικοποίησης των νομικών ρυθμίσεων.
39. Τον Ιανουάριο του 2023 η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ο Γενικός Γραμματέας του NATO ανακοίνωσαν τη σύσταση ειδικής ομάδας NATO–ΕΕ για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων υποδομών. Η ειδική ομάδα EE–NATO για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων υποδομών παρουσίασε στις 29 Ιουνίου 2023 έκθεση αξιολόγησης στην οποία περιγράφονται οι τρέχουσες προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας και παρουσιάζονται συστάσεις για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών ζωτικής σημασίας. Περιλαμβάνει τις μεταφορές στους τέσσερις βασικούς τομείς (παράλληλα με την ενέργεια, την ψηφιακή τεχνολογία και το διάστημα) στους οποίους θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία και παραπέμπει στον διαρθρωμένο διάλογο για τη στρατιωτική κινητικότητα. Συνιστά συγκεκριμένα ενισχυμένη συνεργασία σχετικά με τις υποδομές μεταφορών με σκοπό την κάλυψη του βάρους, του μεγέθους ή της κλίμακας των στρατιωτικών μεταφορών.

²⁸ Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Νέα προοπτική όσον αφορά τη σχέση κλίματος και ασφάλειας: συνεκτίμηση του αντικτύπου της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, στην ειρήνη, την ασφάλεια και την άμυνα [JOIN(2023) 19 final].

²⁹ <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2023/01/10/eu-nato-joint-declaration-10-january-2023/>

B. Σύνδεση με άλλους εταίρους

40. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αναθεώρησης των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών, που αναφέρεται ανωτέρω, η τροποποιημένη πρόταση επεκτείνει τους ευρωπαϊκούς διαδρόμους μεταφορών (στον ισχύοντα κανονισμό ονομάζονται διάδρομοι του κεντρικού δικτύου) στην Ουκρανία και στη Μολδαβία. Η επέκταση των διαδρόμων βασίζεται στις άλλες προσπάθειες της Ένωσης για την ενίσχυση της συνδεσιμότητας των μεταφορών των εν λόγω χωρών με την ΕΕ, όπως η πρωτοβουλία για τις λωρίδες αλληλεγγύης που δρομολογήθηκε τον Μάιο του 2022 από την Επιτροπή για να βοηθήσει την Ουκρανία να διατηρήσει ανοικτές τις εμπορικές της οδούς μετά τον αποκλεισμό των ουκρανικών λιμένων από τη Ρωσία.

VI — ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

41. Ένα έτος μετά την έναρξη του σχεδίου δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0, δρομολογήθηκαν σχετικές δράσεις στους τέσσερις κύριους τομείς προτεραιότητας, οι οποίες παρουσιάζουν συνεχή πρόοδο και αντικατοπτρίζουν την κοινή αίσθηση του επείγοντος υπό το πρίσμα της επιδείνωσης του πλαισίου ασφάλειας. Για την επίτευξη του κοινού στόχου της εύρυθμης λειτουργίας του δικτύου στρατιωτικής κινητικότητας, όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να συνεχίσουν τις αντίστοιχες δράσεις τους στο πλαίσιο συντονισμένης προσέγγισης για το σύνολο της διακυβέρνησης. Η επικαιροποιημένη και ενισχυμένη δέσμευση για τη στρατιωτική κινητικότητα από τα κράτη μέλη, εφόσον αποφασιστεί από το Συμβούλιο, θα συμβάλει περαιτέρω στον στόχο αυτόν, με βάση τις εργασίες των σχετικών έργων της PESCO εντός του ευρύτερου πεδίου εφαρμογής του σχεδίου δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0.
42. Η επόμενη έκθεση προόδου θα υποβληθεί από τον Υπατο Εκπρόσωπο και την Επιτροπή έως τα τέλη Νοεμβρίου του 2024.
-